

BTL

Advies

**Flora- en faunaonderzoek
Keizershoeve 2, Ewijk
TOP Milieu B.V.**

**F L O R A - E N
F A U N A O N D E R Z O E K**

**‘ K E I Z E R S H O E V E 2 ’
E W I J K**

T O P M i l i e u B . V .

COLOFON

Oisterwijk, 18 juni 2010

Opgesteld door **BTL Advies BV.**
Parklaan 1
5061 JV Oisterwijk
Postbus 385
5060 AJ OISTERWIJK
t 013 52 99 555
f 013 52 99 550
e advies@btl.nl

Opdrachtgever TOP Milieu B.V.

Projectnummer 220177

Status definitief

INHOUD

1 INLEIDING	7
1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek	7
1.2 Plangebied en huidige situatie	8
1.3 Toekomstige situatie en periode	9
1.4 Beschermingskader	9
2 WERKWIJZE	13
2.1 Bron- en literatuuronderzoek	13
2.2 Aanvullend veldbezoek	13
3 VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA	15
3.1 Ecologische structuren	15
3.2 Beschermde soorten	16
3.3 Conflicten met de Flora- en faunawet (schade aan beschermde soorten)	18
4 NATUURBESCHERMINGSWET	21
4.1 Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal'	21
4.2 Toetsing versturende factoren	21
5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	23
5.1 Conclusies	23
5.2 Aanbevelingen	24
LITERATUUR	25

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL VAN HET ONDERZOEK

Gemeente Beuningen is voornemens om een aantal grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen te laten plaatsvinden in het gebied tussen de kernen Beuningen en Ewijk en de rijkswegen A50 en A73. Het gaat daarbij met name om woningbouw in ruim opgezette sfeer en de aanleg van sportterreinen. In 2007 zijn door Bureau Ruimtelijke Ordening (BRO) de visie voor de gewenste ontwikkelingen en enkele separaat ontwikkelde plannen uitgewerkt in het Masterplan Ewijk.

In het veldseizoen van 2008 is door BRO een uitgebreid natuuronderzoek uitgevoerd ten behoeve van het door de gemeente Beuningen opgestelde Structuurplan Ewijk. Het doel van dit natuuronderzoek was het toetsen van het Structuurplan Ewijk aan de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en het vigerende natuurbeleid. Naar aanleiding hiervan is advies gegeven hoe het plan te realiseren is met inachtneming van de genoemde wet- en regelgeving.

De huidige stand van zaken is dat KDO Vastgoedontwikkeling in samenwerking met de gemeente Beuningen een deel van het totaalgebied waarvan in 2008 een onderzoek heeft plaatsgevonden, genaamd “Keizershoeve 2”, gaat ontwikkelen. Ten behoeve van de ontwikkeling van “Keizershoeve 2” dient op basis van het onderzoek en de rapportage van 2008 (BRO), een nieuwe rapportage te worden opgesteld die specifiek is voor de huidige planlocatie. Daarbij worden relevante bevindingen en adviezen uit het natuuronderzoek van BRO samengevoegd met bevindingen van het door BTL Advies uitgevoerde aanvullende veldonderzoek (zie hoofdstuk 2 werkwijze).

Uitgangspunt bij dit flora- en faunaonderzoek vormt de vigerende Flora- en faunawet (25 mei 1998). In deze wet staat in artikel 1 t/m 18 beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse plant- en diersoorten verboden is. Voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, verplicht de Flora- en faunawet de bestaande natuurwaarden in kaart te brengen en indien nodig passende maatregelen te treffen voor het beschermen en in stand houden van bij wet beschermde soorten. Van eventueel voorkomende beschermde soorten is beoordeeld of de soort of populatie door de activiteiten schade ondervindt. Op basis van deze aspecten is de afweging gemaakt of het wel of niet nodig is een ontheffing aan te vragen in het kader van de Flora- en faunawet, artikel 75 lid 5 en lid 6, sub C.

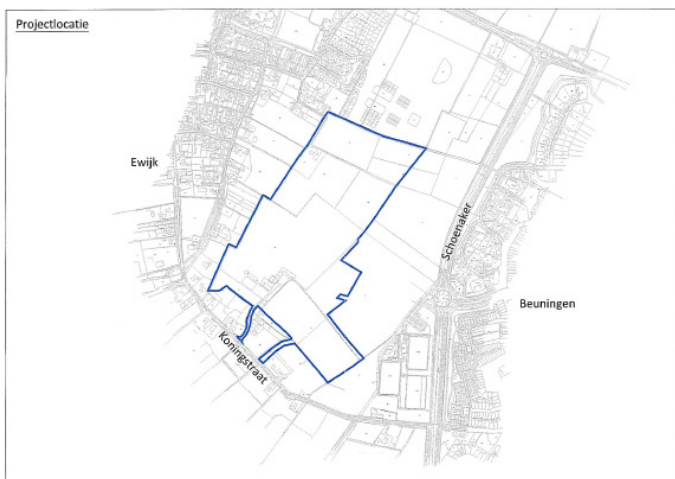
1.2 PLANGEBIED EN HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied is gelegen tussen de kernen Beuningen en Ewijk en de rijkswegen A50 en A73. Onderstaande figuur geeft de masterplankaart weer uit het Masterplan Ewijk (BRO, 2007).

Masterplankaart Ewijk. Deelgebied 'Keizershoeve 2' is blauw omcirkeld. Uit: Masterplan Ewijk (BRO, 2007).

Het plangebied waar het in deze projectspecifieke rapportage om gaat vormt slechts een deel van bovenstaand weergegeven plangebied. Dit deelgebied betreft het noordelijke deel van de Masterplankaart (zie onderstaande kaartje).

Kaart deelgebied "Keizershoeve 2" te Ewijk.

Momenteel bestaat het plangebied (24 ha) uit landbouwgebied met maïsakkers en grasland. Binnen het plangebied bevinden zich twee erven met boerderijen die bewoond zijn. Hier en daar bevinden zich enkele boomstructuren, zoals solitaire bomen en boomgroepen (met

name op de erven), een elzensingel en perenbomen. Daarnaast is ook in de buurt van de erven struweel aanwezig.

1.3 TOEKOMSTIGE SITUATIE EN PERIODE

Op de locatie “Keizershoeve 2” ten oosten van de bestaande kern van Ewijk en ten noorden van de Koningstraat is ruim opgezette woningbouw voorzien. Hiervoor wordt een nieuw bebouwingslint met zijstraten aangelegd met een erfdichtheid van circa 20 woningen per hectare. Het gebied wordt landschappelijk ingericht met greppels, houtwallen, boomgaardjes, paardenweidjes etc. Hierdoor ligt de totale dichtheid aanzienlijk lager. De nu aanwezige bebouwing (twee erven met boerderijen) zal blijven bestaan. De periode waarin de werkzaamheden zullen plaatsvinden was ten tijde van het schrijven van dit rapport nog niet bekend.

1.4 BESCHERMINGSKADER

De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau verankerd in de Flora- en faunawet en de vernieuwde Natuurbeschermingswet van 1998.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998, die op 1 oktober 2005 in werking is getreden, richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden, het beheer en het voorkomen van bepaalde schadelijke handelingen. In deze gebieden, bestaande uit Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten, staat instandhouding van soorten en systemen voorop.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder van de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. Er zijn 77 gebieden aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het Europese initiatief van een duurzaam ecologisch netwerk van natuurgebieden in Europa. De richtlijn stelt nadere regels voor de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn is het Natura 2000-gebied ‘Uiterwaarden Waal’ dat op circa 800 meter vanaf het plangebied is gelegen.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats en habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van de Habitatrichtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II van de Habitatrichtlijn vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten (communautair belang) die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Op dit moment staan in totaal 141 gebieden op de nominatie voor aanwijzing als Habitatrichtlijngebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen in het kader van de Habitatrichtlijn is het Natura 2000-gebied ‘Uiterwaarden Waal’ dat op circa 800 meter vanaf het plangebied is gelegen.

Flora- en faunawet

De soortenbeschermingsaspecten uit de Habitat- en Vogelrichtlijn zijn geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Uitgangspunt is het nee, tenzij beginsel.

Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) (Stb. 2000,523) beschermd.

In februari 2005 is de nieuwe AMvB in het Staatsblad gepubliceerd en daarmee in werking getreden. Hierin zijn onder andere een aantal algemene soorten opgenomen, die onder bepaalde voorwaarden, een vrijstelling hebben gekregen voor artikelen 8 tot en met 12. Vanaf dat moment wordt gewerkt met drie beschermingscategorieën:

- **algemene beschermde soorten:** voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze vrijgesteld van een ontheffingsaanvraag. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets).
- **overige beschermde soorten:** Voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze soorten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets). Geen gedragscode betekent geen vrijstelling voor deze categorie.
- **streng beschermde soorten:** Dit zijn alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV) van de Europese Vogelrichtlijn (bijlage 1) en de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen inheemse dier- en plantsoorten. Negatieve effecten op streng beschermde soorten moeten door middel van compensatie teniet worden gedaan. Voor uitvoering van werkzaamheden die strijdig zijn met de Flora- en faunawet kan ontheffing worden aangevraagd (artikel 75, lid 5 & lid 6, sub C en artikel 2, derde lid van het Besluit vrijstelling beschermde plant- en diersoorten).

Vogels

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen.

Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Dit geldt voor een relatief klein aantal soorten. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat deze het nest eenmalig gebruiken, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten.

Voor het verstoren van broedende vogels kan geen ontheffing worden verkregen.

Werkzaamheden mogen alleen worden uitgevoerd, wanneer geen in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn. Rond in gebruik zijnde nesten geldt een rustzone waarbinnen geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd totdat de vogels hun nest vanzelf weer hebben verlaten, dat wil zeggen nadat het broedsel is afgerond of de jongen zijn groot gebracht.

De lijst met jaarrond beschermde soorten is in augustus 2009 aangepast. Op de volgende categorieën van de vaste nesten gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen.

1. Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen.
5. Vogels die in deze categorie vallen zijn niet jaarrond beschermd, tenzij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Het gaat hier weliswaar om nesten van vogels die regelmatig terugkeren naar de plaats waar deze soorten het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats is verdwenen, zich elders te vestigen.

Rode Lijst soorten

Voor de soortengroepen planten, vogels, amfibieën en reptielen, zoogdieren, zoetwatervissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, korstmossen en paddenstoelen zijn lijsten vastgesteld met daarop vermeld de met uitsterven bedreigde en kwetsbare soorten, de zogenaamde Rode Lijsten. Deze zijn per soortgroep gepubliceerd in de Staatscourant.

Echter, op dit moment heeft plaatsing op de Rode Lijst geen juridische beschermde status. Voor Rode Lijstsoorten geldt zodoende geen ontheffingsplicht, tenzij de Flora- en faunawet op de soort van toepassing is en zodoende de bescherming van de Flora- en faunawet geldt. In de uit te voeren werkzaamheden wordt met de algemeen geldende zorgplicht voor planten- en dieren -voor zover dat mag worden verwacht- rekening gehouden. Op iedere burger rust de zorgplicht om binnen vermogen deze soorten te beschermen en te behouden.

2 WERKWIJZE

Dit flora- en faunaonderzoek bestaat uit:

- bron- en literatuuronderzoek (2.1)
- aanvullend veldbezoek (2.2)

2.1 BRON- EN LITERATUURONDERZOEK

Het bron- en literatuuronderzoek omvat hoofdzakelijk het bestuderen en het verzamelen van de relevante bevindingen en adviezen uit het uitgebreide natuuronderzoek van BRO (2008). Daarbij is alle informatie met betrekking tot aanwezige natuurwaarden en voorkomende soorten in het deelgebied “Keizershoeve 2” en zijn adviezen en conclusies met betrekking tot mitigerende/beschermende maatregelen verzameld. Deze studie betreft het voorbereidende werk voor het aanvullende veldbezoek.

2.2 AANVULLEND VELDBEZOEK

Op 15 juni 2010 (weersomstandigheden: zonnig, ± 18 graden Celsius, windkracht 2-3), heeft een oriënterend aanvullend veldbezoek aan het plangebied plaatsgevonden waarbij een beeld is gevormd van de locatie en aanwezige natuurwaarden/ beschermde soorten. De bevindingen van BRO uit 2008 zijn in het veld getoetst en er hebben de benodigde (o.a. door BRO geadviseerde) aanvullende onderzoeken plaatsgevonden.

Naar aanleiding van het natuuronderzoek van BRO is geconcludeerd dat de volgende zaken tijdens het veldbezoek nader onderzocht dienden te worden:

- *Steenuil*: Een belangrijke conclusie uit het rapport van BRO is dat de streng beschermde steenuil ten zuiden van het “Keizershoeve 2” broedt en binnen het gebied foerageert. Door de ontwikkeling van “Keizershoeve 2” zal de oppervlakte aan foerageergebied voor de steenuil kleiner worden. De effecten op de gunstige staat van instandhouding zijn tijdens het veldbezoek in beeld gebracht. Ook zijn, wanneer noodzakelijk, in het veld locaties voor mogelijk mitigerende en/of compenserende maatregelen geselecteerd.
- *Huismus*: In het rapport van BRO wordt genoemd dat ook huismus in het plangebied voorkomt. Nesten van deze soort behoren sinds aanpassing van de lijst met jaarrond beschermde soorten tot categorie 2 van de vaste nesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De rapportage van BRO geeft geen specifieke informatie over broedlocaties binnen het plangebied. Om deze reden is tijdens het veldbezoek ook onderzocht of geschikte nestlocaties van huismus aanwezig zijn.
- *Andere jaarrond beschermde vogelsoorten*: Naast de huismus zijn ook andere vogelsoorten aan de lijst met jaarrond beschermde soorten toegevoegd die tot categorie 5 behoren. Soorten die hiertoe behoren die mogelijk in het plangebied broeden zijn: boerenwaluw, koolmees, pimpelmees. Ook voor deze soorten is tijdens het veldbezoek onderzocht of deze daadwerkelijk in het plangebied

voorkomen en is een inschatting gemaakt of zwaarwegende feiten of -ecologische omstandigheden van toepassing zijn.

- *Ganzen*: In het natuuronderzoek van BRO wordt geconcludeerd dat hoewel geen significante effecten van het plan op de natuurwaarden van het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal' worden verwacht, toch een onderzoek nodig is waaruit duidelijk wordt of de hoeveelheid potentieel foerageergebied van ganzen planologisch gewaarborgd blijft. Ook dit heeft tijdens het eerder genoemde veldbezoek plaatsgevonden.

Naast bovenstaande 'gerichte' onderzoeken is tijdens het veldbezoek globaal een inschatting gemaakt van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Beschermden soorten (ook andere soorten dan eerder genoemd) die tijdens de biotooptoets zijn aangetroffen, zijn geregistreerd. Op het moment dat de biotooptoets is uitgevoerd zijn niet alle diersoorten actief. Daarom zijn de eisen die soorten en soortengroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot schuil- en verblijfplaatsen, winterverblijven en voedselgebieden, vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Wat betreft planten is voornamelijk gelet op de vegetatiestructuur, abiotische omstandigheden en biotopen.

Voor informatie over de werkwijze die is gehanteerd bij het natuuronderzoek van Bureau Ruimtelijke Ordening (2008) wordt verwezen naar de rapportage van dit onderzoek.

3 VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

3.1 ECOLOGISCHE STRUCTUREN

Zoals in paragraaf 1.2 is vermeld, is het plangebied zo'n 24 hectare groot en bestaat het uit agrarisch gebied met maïsakkers en grasland. Het maakt deel uit van het komlandschap tussen de rivieren Maas en Waal. Boomstructuren zijn aanwezig in de vorm van solitaire bomen en boomgroepen rond de erven. In het noorden van het plangebied bevindt zich een perenboomgaard met daar omheen een elzensingel. In deze boomgaard staat een buiten gebruik zijnde nestkast voor een torenvalk. Zowel aan de westzijde als de oostzijde wordt het plangebied begrenst door een watergang.

Akkergrond met aangrenzend een watergang.

Perenboomgaard met daar boven uitstekend een (buiten gebruik zijnde) nestkast voor torenvalk.

Boerderij in het noorden van het plangebied (Blatenplak 8)

Boerderij in het zuiden van het plangebied (Alst 3)

Omgeving

Aan de zuidzijde wordt het plangebied begrenst door de lintbebouwing van de Koningstraat, ten westen door de bebouwde kom van Ewijk en ten oosten door de bebouwde kom van Beuningen.

Het plangebied ligt in de nabijheid van het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal'. De kortste afstand tussen dit gebied en het plangebied bedraagt ongeveer 800 meter. Voor een nadere beschrijving van dit gebied en een kaartje wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

3.2 BESCHERMDE SOORTEN

De combinatie van de relevante bevindingen van het natuuronderzoek van BRO en de bevindingen van het aanvullende veldbezoek zijn in deze paragraaf per soortgroep opgenomen.

Vegetatie

Uit het natuuronderzoek van BRO komt naar voren dat twee beschermde plantensoorten in het totale masterplangebied voorkomen. Dit zijn de brede wespenorchis en wilde herfststijloos. Deze komen in het zuidelijke deel (ten zuiden van de Koningstraat) van het totale gebied voor, respectievelijk rondom de zandwinplas en in de natuurstrook langs de Goudwerf. In het specifieke plangebied 'Keizershoeve 2' komen geen beschermde plantensoorten voor. Tijdens het veldbezoek zijn enkel algemeen voorkomende soorten waargenomen zoals engels raaigras, witte klaver, kruipende boterbloem en paardenbloem. In de randen van de percelen zijn soorten als brandnetel, braam, akkerdistel en els aangetroffen.

Zoogdieren

In het plangebied komen naar verwachting alleen algemeen beschermde zoogdieren voor zoals mol, egel, haas en verschillende muizensoorten (BRO, 2008).

Vleermuizen

BRO concludeert dat in het gebied 'Keizershoeve 2' geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Gebouwbewonende vleermuissoorten als laatvlieger en gewone dwergvleermuis bevinden zich naar alle waarschijnlijkheid in de bebouwde kom van Ewijk. Ook zijn geen vaste vliegroutes vastgesteld. Wel zijn foeragerende vleermuizen aan de randen van het plangebied waargenomen.

De bevindingen van het veldbezoek van 15 juni jl. zijn dat beide aanwezige boerderijen door de aanwezigheid van geschikte kieren en spleten in de bebouwing (zoals losse dakpannen), de potentie hebben om als vaste verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen te dienen. Ook is de mogelijkheid aanwezig dat rond deze boerderijen en bijbehorende opgaande beplanting gefoerageerd wordt door vleermuizen. Tijdens dit onderzoek is echter niet gericht naar vleermuizen gezocht.

Vogels

Allereerst wordt ingegaan op de vogelsoorten waar gericht onderzoek naar is gedaan.

Steenuil

Volgens het onderzoek van BRO heeft de steenuil een vaste broedplaats in de bebouwing op de hoek van De Steeg-Koningstraat. Deze locatie is ten zuidwesten van het plangebied 'Keizershoeve 2' gelegen. Het plangebied zelf maakt naar verwachting deel uit van het foerageergebied van deze steenuil.

Tijdens het veldbezoek van 15 juni jl. is gelet op de functionaliteit van het gebied voor de steenuil op de hoek van De Steeg-Koningstraat. Net als de conclusie van BRO is de verwachting dat het plangebied deel uit maakt van het foerageergebied van de steenuil. Bovendien hebben de twee boerderijen de potentie om te dienen als vaste verblijfplaats voor steenuil. Over het voorkomen van een eventueel tweede paar steenuilen in deze boerderijen kan geen uitsluitsel worden gegeven.

Huismus en andere jaarrond beschermde soorten

In de aanwezige bebouwing zijn tijdens het veldbezoek geen vaste nestplaatsen van huismus aangetroffen. De bebouwing is daar, onder andere vanwege losliggende dakpannen en aanwezige kieren wel geschikt voor. Ook biedt de zuidelijke boerderij mogelijkheden voor de kerkuil (categorie 3 van de vaste nesten). Zo bevindt zich bovenin het pand een raam zonder glas dat geschikt kan zijn als opening naar een eventuele vaste verblijfplaats van deze soort op de zolder.

Raam zonder glas dat geschikt kan zijn als toegang voor een vaste nestplaats van een kerkuil.

In de noordelijke boerderij broedt boerenwaluw en in de beplanting in de nabijheid daarvan ook koolmees. In het zuidoosten van het plangebied bevindt zich in een zwarte els een in gebruik zijnde nest van een zwarte kraai. Iets ten noorden van dit nest bevindt zich een kraaiennest dat buiten gebruik is.

Naast de hierboven beschreven soorten waar nader onderzoek naar is gedaan zijn tijdens het veldbezoek van 15 juni jl. de volgende vogelsoorten waargenomen.

Op de akkers broedt een paartje tureluurs. Ook is territoriaal gedrag van gele kwikstaart en Kievit waargenomen waardoor ervan uit kan worden gegaan dat ook deze soorten op de akkers broeden. Tijdens het veldbezoek zijn geen horsten van roofvogels en nesten van koloniebroeders waargenomen.

Reptielen en amfibieën

In totaal zijn vier soorten algemeen beschermde amfibieën waargenomen. Dit zijn bruine kikker, middelste groene kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Reptielen zijn niet aangetroffen (BRO, 2008).

Vissen

Tijdens het natuuronderzoek van BRO is het voorkomen van de overig beschermde kleine modderkruiper en het bierpje ten zuiden van het plangebied 'Keizershoeve 2' in de natuurzone vastgesteld. Binnen het plangebied komen geen beschermde vissoorten voor.

3.3 CONFLICTEN MET DE FLORA- EN FAUNAWET (SCHADE AAN BESCHERMDE SOORTEN)

De soortengroepen zoogdieren, vleermuizen en vogels ondervinden mogelijk hinder van de voorgenomen activiteiten.

Zoogdieren

Voor de zoogdieren, met uitzondering van vleermuizen, die mogelijk schade ondervinden van de werkzaamheden, geldt dat het alleen algemeen beschermde soorten betreft. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Wel is de zorgplicht van kracht. Het is mogelijk dat tijdens de werkzaamheden onbedoeld individuen (bijv. mollen) worden gedood.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn volgens de Flora- en faunawet streng beschermd. Wanneer gebouwen worden gesloopt, waarin zich vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden, ondervinden deze soorten schade van de werkzaamheden en is een ontheffing nodig. Omdat de aanwezige bebouwing geschikt is, bevat deze mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Echter, de bebouwing wordt in het plan geïntegreerd en blijft gehandhaafd.

Het plangebied (met name de randen) dient mogelijk als foerageergebied voor vleermuizen. Omdat het gebied landschappelijk wordt ingericht met greppels, houtwallen en boomgaardjes blijft geschikt foerageergebied aanwezig. De voorgenomen ruimtelijke ingrepen leveren daarom naar verwachting geen conflicten op met de Flora- en faunawet.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn geen horsten van roofvogels en nesten van koloniebroeders waargenomen. Naar alle waarschijnlijkheid foerageert de buizerd in het plangebied. Vanwege de voorgenomen landschappelijke inrichting van het plangebied en voldoende aanwezig foerageergebied (agrarische gebied) in de directe omgeving zal uitvoering van het plan geen significant negatief effect hebben op eventueel broedende buizerds in de omgeving. Ook is de bebouwing in het plangebied mogelijk geschikt voor een vaste nestplaats van de kerkuil. Voor deze soort geldt ook dat de voorgenomen landschappelijke inrichting van het plangebied en voldoende aanwezig foerageergebied (agrarische gebied) in de directe omgeving de uitvoering van het plan geen significant negatief effect op deze mogelijk aanwezige soort zal hebben.

Op de akkers broedt een paartje tureluurs en naar verwachting ook kievit en gele kwikstaart. De voorgenomen werkzaamheden leveren daarom mogelijk conflicten met de Flora- en faunawet op wanneer deze binnen het broedseizoen (indicatief 15 maart-15 juli) worden uitgevoerd. De werkzaamheden mogen pas worden uitgevoerd wanneer een nest is verlaten, dat wil zeggen nadat het broedsel is afgerond of de jongen zijn groot gebracht. Dit geldt ook buiten het broedseizoen.

Steenuil

Het plangebied maakt naar verwachting deel uit van het foerageergebied van de steenuil op de hoek van De Steeg-Koningstraat. Bovendien bieden de twee boerderijen in het gebied mogelijk geschikte verblijfplaatsen voor steenuil, waardoor het voorkomen van de soort hier niet uitgesloten kan worden. Deze boerderijen blijven behouden. Net als bij de buizerd zal uitvoering van het plan, vanwege de voorgenomen ruim opgezette landschappelijke

inrichting van het plangebied, de dermate lage woondichtheden en voldoende aanwezig foerageergebied in de directe omgeving geen significant negatief effect hebben op het voortbestaan van de soort. Hiervoor is echter wel strikte regie nodig op de landschappelijke inrichting van het gebied.

Andere jaarrond beschermde soorten

Naast bovengenoemde soorten komen in het plangebied soorten voor of zijn te verwachten die onder nestcategorie 5 vallen. Dat wil zeggen dat vogels die in deze categorie vallen niet jaarrond beschermd zijn, tenzij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In 'Keizershoeve 2' gaat het om de soorten boerenwaluw, koolmees, zwarte kraai en mogelijk huismus. De gebouwbewonende soorten zullen geen negatief effect ondervinden van de voorgenomen werkzaamheden omdat de bebouwing intact blijft. Soorten die in beplanting/bomen broeden zoals de koolmees en zwarte kraai ondervinden mogelijk schade bij eventuele verwijdering van beplanting/bomen. Omdat bij verwijdering van deze beplanting voldoende alternatief broed- en foerageergebied in de omgeving over blijft en bovendien nieuwe beplanting wordt aangeplant, ontstaan (mits het nest buiten gebruik is) geen conflicten in het kader van de Flora- en faunawet.

De werkzaamheden (rooien van beplanting/bomen) mogen dus alleen worden uitgevoerd, wanneer de aanwezige nesten verlaten/buiten gebruik zijn. Rond in gebruik zijnde nesten geldt een rustzone waarbinnen geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd totdat de vogels hun nest vanzelf weer hebben verlaten, dat wil zeggen nadat het broedsel is afgerond of de jongen zijn groot gebracht.

Amfibieën

Voor de amfibieën die mogelijk schade ondervinden van de werkzaamheden, geldt dat het alleen algemeen beschermde soorten betreft. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Wel is de zorgplicht van kracht. Het is mogelijk dat tijdens de werkzaamheden onbedoeld individuen (bijv. bruine kikker) worden gedood.

Uit de soortengroepen vissen, reptielen, dagvlinders, libellen, kevers, en geleedpotigen zijn geen algemeen, overige of streng beschermde soorten in het plangebied aangetroffen of te verwachten die mogelijk schade ondervinden van de voorgenomen werkzaamheden.

4 NATUURBESCHERMINGSWET

4.1 NATURA 2000-GEBIED 'UITERWAARDEN WAAL'

Het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal', dat is aangewezen als Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebied, omvat het winterbed van de Waal en daarmee alle uiterwaardgebieden aan de noord- en zuidoever van de Waal van Nijmegen tot Zaltbommel. Het heeft een totale oppervlakte van 5.525 hectare.

De Waal is de grootste vrij afstromende en meest dynamische riviertak van het Rijnsysteem. In perioden met hoog water vindt erosie en sedimentatie plaats en 'vormt' de rivier het landschap. Het karakteristieke rivierenlandschap bestaat uit een breed voornamelijk laaggelegen, hoogdynamisch winterbed. De reliëfrijke uiterwaarden bestaan voornamelijk uit graslanden, afgewisseld met enkele akkers, bosjes, bomenrijen, moerasgebiedjes en geïsoleerde oude riviertakken. Veel uiterwaarden zijn vergraven voor zand- en of kleiwinning.

Het gebied is vanuit de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn aangewezen voor diverse soorten en habitattypen (BRO, 2008).

Overzichtskartaal. Het Natura 2000-gebied is blauw weergegeven. Bron: Ministerie van LNV.

4.2 TOETSING VERSTORENDE FACTOREN

In een voortoets heeft BRO (2008) beoordeeld of de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen waarvoor het beschermd natuurgebied is aangewezen, aangetast kunnen worden door het voorgenoemde plan. Dit heeft plaatsgevonden aan de hand van mogelijk verstorende factoren (die het plan teweegbrengt) die direct zijn afgeleid van de door LNV opgestelde effectenindicator Natura 2000-gebieden. Het gaat om de factoren oppervlakteverlies, barrièrewerking (ruimtelijke factoren), verzuring, vermesting, verontreiniging (chemische factoren), verdroging, vernatting (fysische factoren), licht, geluid, trillingen en verontrusting (antropogene factoren) (BRO, 2008).

Conclusies BRO (2008)

BRO concludeert uit de voortoets dat als gevolg van de ontwikkelingen in het structuurplan geen significante effecten zullen optreden op de natuurwaarden van het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal', zoals geformuleerd in de instandhoudingsdoelstellingen.

Een belangrijke instandhoudingsdoelstelling van het gebied is dat het is aangewezen als slaapplaats voor ganzen die elders foerageren. Het verdwijnen van waardevolle foerageergebieden in de omgeving kan daardoor van invloed zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van soorten zoals grauwe gans, kolkans en smient, in het Natura 2000-gebied zelf. De doelstellingen vereisen het behoud van 5.500 kolkansen, 2.400 grauwe ganzen en 4.700 smienten. Deze zullen deels op graslanden binnen en deels buiten het natuurgebied foerageren.

Tijdens een veldbezoek van BRO zijn kleine aantallen grauwe ganzen (30 ex.) in het gebied aangetroffen. Een conclusie van BRO is dat het totale masterplangebied van relatief klein belang is voor foeragerende ganzen. Het gebied zal voor circa 1% van de vastgestelde aantallen ganzen foerageergebied vormen, ervan uit gaande dat alle foeragerende ganzen gebonden zijn aan het Natura 2000-gebied.

Bevindingen veldbezoek

De bevindingen van het veldbezoek van 15 juni jl. zijn de volgende. Tijdens het bezoek zijn geen ganzen waargenomen. Het deelgebied 'Keizershoeve 2' is naar verwachting van minimaal belang voor foeragerende ganzen. Het grootste gedeelte van het gebied bestaat uit akker. Akkers zijn in beperkte mate interessant voor foeragerende ganzen. De graslanden, die geschikter zijn als foerageergebied, vormen een klein aandeel van het plangebied, zijn vrij kleinschalig en liggen bovendien relatief ingesloten tussen bebouwing. Om deze redenen zijn ook deze graslandjes slechts van beperkte waarde. De voorgenomen werkzaamheden zullen daarom naar verwachting geen significant negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied met betrekking tot ganzen.

Overige conclusies BRO (2008)

Activiteiten die meer geluid produceren dan 100 dB(A) dienen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Voor het broedseizoen kan de indicatieve periode maart-augustus worden aangehouden.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 CONCLUSIES

Onderstaand worden nogmaals per soortgroep de belangrijkste conclusies genoemd. Daarnaast zijn aanbevelingen opgenomen met betrekking tot eventueel benodigd aanvullend onderzoek en waaraan de werkzaamheden moeten voldoen om schade aan mogelijk aanwezige beschermde soorten te voorkomen.

Zoogdieren

Voor de zoogdieren, met uitzondering van vleermuizen, die mogelijk schade ondervinden van de werkzaamheden, geldt dat het alleen algemeen beschermde soorten betreft. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Wel is de zorgplicht van kracht. Het is mogelijk dat tijdens de werkzaamheden onbedoeld individuen (bijv. mollen) worden gedood.

Vleermuizen

Omdat de aanwezige bebouwing geschikt is, bevat deze mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Echter, de erven met bebouwing worden in het plan geïntegreerd en blijven gehandhaafd. Het plangebied (met name de randen) dient mogelijk als foerageergebied voor vleermuizen. Omdat het gebied landschappelijk wordt ingericht met greppels, houtwallen en boomgaardjes blijft geschikt foerageergebied aanwezig. De voorgenomen ruimtelijke ingrepen leveren daarom naar verwachting geen conflicten op met de Flora- en faunawet. Een ontheffing hoeft niet te worden aangevraagd.

Vogels

Om schade aan broedende vogels te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten het indicatieve broedseizoen (15 maart-15 juli) te worden uitgevoerd. Wanneer buiten deze periode onverwachts toch een nest wordt aangetroffen mogen de werkzaamheden pas worden uitgevoerd wanneer het nest is verlaten, dat wil zeggen nadat het broedsel is afgerond of de jongen zijn groot gebracht.

Vanwege de voorgenomen landschappelijke inrichting van het plangebied en voldoende aanwezig foerageergebied (agrarische gebied) in de directe omgeving zal uitvoering van het plan geen significant negatief effect hebben op een mogelijk aanwezige kerkuil in de bestaande bebouwing en eventueel broedende buizerds in de omgeving.

Net als bij de buizerd zal uitvoering van het plan, vanwege de voorgenomen ruim opgezette landschappelijke inrichting van het plangebied, de dermate lage woondichtheden en voldoende aanwezig foerageergebied in de directe omgeving geen significant negatief effect hebben op het voortbestaan van de steenuil. Hiervoor is echter wel strikte regie nodig op de landschappelijke inrichting van het gebied.

Voor de overige jaarrond beschermde (categorie 5) vogelsoorten geldt dat bij verwijdering van beplanting/bomen voldoende alternatief broed- en foerageergebied in de omgeving over blijft en bovendien nieuwe beplanting wordt aangeplant. Hierdoor ontstaan (mits het nest buiten gebruik is) geen conflicten in het kader van de Flora- en faunawet, en hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

Amfibieën

Voor de amfibieën die mogelijk schade ondervinden van de werkzaamheden, geldt dat het alleen algemeen beschermde soorten betreft. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Wel is de zorgplicht van kracht. Het is mogelijk dat tijdens de werkzaamheden onbedoeld individuen (bijv. bruine kikker) worden gedood.

Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal'

Het deelgebied 'Keizershoeve 2' is van minimaal belang voor foeragerende ganzen. De voorgenomen werkzaamheden zullen daarom naar verwachting geen significant negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied met betrekking tot ganzen.

Activiteiten die meer geluid produceren dan 100 dB(A) dienen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Hiervoor kan de indicatieve periode maart-augustus worden aangehouden (BRO, 2008).

5.2 AANBEVELINGEN

Om verstoring en schade aan broedende vogels uit te sluiten wordt aanbevolen om, wanneer de werkzaamheden binnen de periode februari – september worden uitgevoerd, voorafgaand aan de werkzaamheden een onderzoek te doen gericht op broedende vogels. Nesten kunnen op deze manier in het veld gemarkeerd worden en worden voorzien van een rustzone.

Biodiversiteit

Om de biodiversiteit binnen het plangebied te stimuleren is het belangrijk dat een goede invulling wordt gegeven aan de voorgenomen landschappelijke inrichting met greppels, houtwallen, boomgaardjes en paardenweitjes. Deze diverse kleinschalige inrichting zal een positief effect hebben op het aantal voorkomende soorten flora en fauna (biodiversiteit) zoals kleine zoogdieren (egel) en vogels. Om de diversiteit aan bos- en struweelvogels positief te beïnvloeden wordt aanbevolen om vruchtdragende beplanting (bijvoorbeeld in de houtwallen) te gebruiken. Deze kunnen een belangrijke voedselbron vormen voor veel vogels.

LITERATUUR

BRO, 2008. Natuuronderzoek Structuurplan Ewijk: verkennend onderzoek. Concept.
Opdrachtgever: Gemeente Beuningen.

BRO, 2008. Natuuronderzoek Structuurplan Ewijk. Opdrachtgever: Gemeente Beuningen.

Internet

www.waarneming.nl